

Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 8 juni 1933 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 29 maj 1933 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 261, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Härigenom förordnas, att förordningen den 17 juni 1932 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1933, skall äga fortsatt giltighet efter sistnämnda dag till och med den 30 juni 1934.

I samband med nämnda proposition har utskottet till behandling förehaft två till utskottet hänvisade, under motionstiden vid riksdagens början väckta motioner, nämligen de likalydande motionerna nr 93 i första kammaren av herr *Trygger* m. fl. och nr 69 i andra kammaren av herr *Lindman* m. fl., däri hemställts, »att Kungl. Maj:ts förordning den 17 juni 1932 nr 245 angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift måtte givas förlängd giltighet till och med den 30 juni 1934».

Förordningen den 17 juni 1932 (nr 245), som gäller till och med den 30 juni innevarande år, är av följande lydelse:

»Varor, som från utlandet införas, må kunna efter Konungens förordnande beläggas med särskild tilläggstull, utöver den enligt tulltaxan utgående tullavgift, till högst tre gånger samma belopp som denna senare eller, där varan enligt taxan är tullfri, påföras tull till högst en fjärdedel av det belopp, vartill varans värde uppgår.

Särskild tullavgift, enligt vad nu är sagt, må åsättas allenast å tid, då riksdagen icke är samlad. Beslutet därom skall underställas näst sammanträdande riksdag inom tio dagar efter riksdagens öppnande och gäller, där riksdagen icke godkänner detsamma oförändrat, högst tio dagar efter det riksdagen fattat sitt beslut i frågan.»

På sätt framgår av omförmälda statsrådsprotokoll har i samband med frågan om utsträckning av giltighetstiden för ifrågavarande förordning övervägts, huruvida i förordningen borde intagas bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att jämväl upphäva eller sänka gällande tullar. I denna fråga hava traktatberedningen, kommerskollegium och generaltullstyrelsen anfört följande.

Traktatberedningen. »Vidkommande — — spörsmålet, huruvida i förordningen bör intagas bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att jämväl upphäva eller sänka gällande tullar, vill beredningen erinra om § 60 regeringsformen, där det stadgas, att allmänna avgifter, av vad namn och beskaffenhet som helst, ej må utan riksdagens samtycke kunna förhöjas, tullen å inkommande och utgående spannmål allena undantagen. Den omständigheten, att Kungl. Maj:t uttryckligen tillerkänts rätten att höja spannmålstullen, utan att den i tullpolitiskt avseende minst lika viktiga och välmotiverade befogenheten att sänka samma tull samtidigt omförmäles, har ansetts icke gärna kunna förklaras på annat sätt, än att ett särskilt grundlagsstadgande om rätten att sänka bevillning ansetts överflödigt. Denna mening har visserligen icke alltid lämnats obestridd men synes vara omfattad av vårt lands rättslärdas grundlagstolkare och kan därjämte stödjas på precedensfall från äldre och senare tid. Under världskriget och den närmast följande tiden förekom vid åtskilliga tillfällen, att Kungl. Maj:t för kortare eller längre tid upphävdde i tulltaxan stadgade tullar. Senast förekomna fall torde vara Kungl. Maj:ts genom kungörelsen den 27 april 1928 meddelade beslut angående tullfri införsel av betmelass för utfodringsändamål utan hinder av vad i då gällande tulltaxa fanns stadgat rörande tull å denna vara. Vad själva saken angår finner beredningen det ur handelspolitisk synpunkt under förevarande omständigheter uppenbarligen vara nödigt, att Kungl. Maj:t har i sin hand ej blott att vidtaga tullförhöjningar utan även, såsom ett handelspolitiskt komplement till denna rätt, att borttaga och sänka tullar.

Med hänsyn till vad sålunda anförts får traktatberedningen såsom sin mening uttala, att, därest Kungl. Maj:t skulle anse sig icke redan äga rätt att upphäva eller nedsätta tullar, det i nuvarande handelspolitiska läge synes angeläget, att åtgärd vidtages i syfte att säkerställa Kungl. Maj:ts befogenhet i sådant hänseende.»

Kommerskollegium har ansett något stadgande i angivet syfte icke erforderligt och därvid tillika erinrat, att kollegium och lantbruksstyrelsen i ett till Kungl. Maj:t (finansdepartementet) den 24 december 1924 avgivet gemensamt utlåtande angående viss tullfrihet för melass ansågo sig böra förorda, att Kungl. Maj:t med begagnande av den befogenhet, som jämlikt grundlagen torde tillkomma Kungl. Maj:t, medgäve suspen-

sion av då gällande tull å melass. Sådant medgivande lämnades sedermera genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 januari 1925.

Generaltullstyrelsen. »Intagande i förordningen av bestämmelse om rätt för Kungl. Maj:t att upphäva eller nedsätta tullar synes innebära en sådan tolkning av 60 § regeringsformen, att under tid, då riksdagen icke är samlad, upphävande eller nedsättning av tullar icke under några förhållanden skulle kunna ske utan föregående bemyndigande av riksdagen, en tolkning som, på sätt traktatberedningen framhållit, icke överensstämmer med tidigare tillämpad praxis och knappast synes vara förenlig med återopade paragrafs ordalydelse. Styrelsen anser sig därför böra avstyrka, att bestämmelse i nu ifrågavarande hänseende intages i förordningen.»

Departementschefen har för egen del anfört:

»Vad först angår frågan om utsträckt giltighetstid för det genom förordningen den 17 juni 1932 lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att åsätta särskild tullavgift delar jag den mening, åt vilken såväl traktatberedningen som kommerskollegium och generaltullstyrelsen givit uttryck. Det handelspolitiska läget är fortfarande sådant, att behov av dylik befogenhet kan göra sig gällande. Giltighetstiden för ifrågavarande bemyndigande, vilket såsom förut nämnts upphör med utgången av juni månad 1933, lärer för den skull böra utsträckas, förslagsvis på ett år.

I likhet med traktatberedningen finner jag det vidare vara av vikt, att Kungl. Maj:t, såsom ett handelspolitiskt komplement till rätten att vidtaga tullförhöjningar, i nuvarande läge har i sin hand att borttaga eller sänka tullar. Såsom framgår av vad de i ämnet hörda myndigheterna anfört, har en sådan befogenhet ansetts utan särskilt bemyndigande tillkomma Kungl. Maj:t i viss utsträckning. I enlighet med vad fallet varit på senare tid, då denna befogenhet av Kungl. Maj:t utövats, torde det få förutsättas, att även framdeles beslut, som på detta område kunna komma att fattas av Kungl. Maj:t, komma att allenast avse begränsad tid eller eljest vara av begränsad räckvidd.

Med beaktande av vad jag nu anfört har jag låtit upprätta förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

I detta sammanhang må nämnas, att Sverige, liksom andra stater, vilka ämna deltaga i den blivande ekonomiska världskonferensen i London, lärer hava att emotse en inbjudan genom Nationernas förbund att ansluta sig till en allmän överenskommelse om »tullstillestånd», gående ut på åtagande att under konferensens fortvaro icke taga några nya initiativ av beskaffenhet att öka de mångahanda svårigheter, som nu drabba den internationella handeln; överenskommelsen skulle kunna frånträdas när som helst efter den 31 juli 1933 efter en månads förutgången uppsägning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, med beaktande av de synpunkter av skilda slag, som kunna göra sig gällande, och med erfor-

derliga förbehåll, för Sveriges del fatta beslut om biträdande av en överenskommelse med nu antytt syfte.»

Utskottet.

I likhet med föredragande departementschefen har utskottet ansett giltighetstiden för det genom förordningen den 17 juni 1932 lämnade be- myndigandet för Kungl. Maj:t att åsätta särskild tullavgift böra ut- sträckas ett år eller till och med den 30 juni 1934. Kungl. Maj:ts propo- sition liksom de i ämnet väckta motionerna har utskottet sålunda funnit sig böra tillstyrka.

Därjämte har utskottet ansett sig böra uttala, att vad departements- chefen anført rörande befogenhet för Kungl. Maj:t att borttaga eller sänka tullar samt angående frågan om biträdande för Sveriges del av en allmän överenskommelse om »tullstillestånd» i visst angivet syfte icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 261 ävensom till de lika- lydande motionerna I: 93 av herr Trygger m. fl. och II: 69 av herr Lindman m. fl., antaga det vid pro- positionen fogade förslag till förordning om fort- satt giltighet av förordningen den 17 juni 1932 (nr 245) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift.

Stockholm den 8 juni 1933.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Örne, Boman, Ericson i Obergå, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Björklund, Nylander i Stockholm, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Lithander, Forssberg, Larsson i Örbyhus, Hjalmarsson, Sjö Dahl, Rosén, Velandér, Werner i Hultsfred, Eklund och Heiding.

Reservation

av herr Örne, som yrkat avslag å Kungl. Maj:ts proposition och de i ämnet väckta motionerna.
